

पावरः The side of a die which is marked with two points; or a particular throw of this die; पावरपतनाच्च शोषितशरीरः Mk. 2. 8.

पाशः [पश्यते बध्यतेऽनेन, पशु-करणे घञ्] 1 A cord, chain, fetter, noose; पादाकृष्टव्रततिवल्यासंगसंजातपाशः Ś. 1. 32; बाहुपाशेन व्यापादिता Mk. 9; R. 6. 84. -2 A snare, trap or net for catching birds and beasts. -3 A noose used as a weapon (as by Varuṇa); किं चायमरिदुर्वीरः पाणौ पाशः प्रचेतसः Ku. 2. 21. -4 A die, dice; Malli. on R. 6. 18. -5 The edge or border of anything woven. -6 (With Jainas) The outer world, nature. -7 (At the end of comp.) पाश expresses (a) contempt or depreciation; as in छात्रपाशः a bad pupil; वैयाकरणं, भिषक् &c.; (b) beauty or admiration; as in सैवोष्ठसुद्रा स च कर्णपाशः U. 6. 27; (c) abundance, mass, or quantity (after a word signifying 'hair'); as in केशपाश q. v. -शी A rope, fetter; पाशीकल्पामायतामाचर्ष Śi. 18. 57. -Comp. -अन्तः the back of a garment. -क्रीडा gambling, playing with dice. -जालम् the outer world (conceived as a net). -धरः, -पाणिः an epithet of Varuṇa. -बद्ध a. entrapped, caught in a snare or net, noosed. -बन्धः a noose, snare, halter. -बन्धकः a bird-catcher. -बन्धनम् a snare. -धृत् m. 1 an epithet of Varuṇa; R. 2. 9. -2 one armed with a noose. -रज्जुः f. a fetter, rope. -हस्तः 'holding a noose in hand', an epithet of Varuṇa and of Yama.

पाशकः 1 A die, dice. -2 (At the end of comp.) A snare, trap; as in कण्ठं &c. -Comp. -पीठम् a gambling house or table; अर्धवाचितं पाशकपीठे तिष्ठति पुस्तकम् Mk. 4. 27/28.

पाशानम् 1 A noose, snare, net, sling. -2 A cord, lash. -3 Ensnaring, entrapping.

पाशयति Den. P. To bind, fetter.

पाशिकः A bird-catcher.

पाशिक्यम् A pearl from the river Pāsā; Kau. A. 2. 11. 22.

पाशित a. Bound, ensnared, fettered.

पाशीकृत a. 1 Chained, fettered. -2 Snared.

पाशिन m. [पाशोऽस्त्यस्य इनि] 1 An epithet of Varuṇa; 'प्रचेता वरुणः पाशी' Ak. -2 Yama. -3 A deer-catcher, fowler, trapper.

पाश्या 1 A net. -2 A collection of snares or ropes (पाशानां समूहः); P. IV. 2. 49.

पाशव a. (-वी f.) [पशोरिदम् अण्] Relating to or derived from animals. -वम् A flock, herd. -Comp. -पालनम् pasturage or meadow grass.

पाशुक a. Ved. Belonging to cattle or a sacrificial animal.

सं. इ. को.... १२८

पाशुपत a. (-ती f.) [पशुपतेरिदम् अण्] Coming from or relating or sacred to Paśupati. -तः 1 A follower and worshipper of Śiva. -2 A follower of the doctrines of Paśupati. -तम् The Paśupata doctrines; (for the Paśupata doctrines, see Sarva. S.); मया पाशुपतं दक्ष शुभमुत्पादितं पुरा Mb. 12. 284. 195; (com. 'अभिरिति भस्म०' इत्यादिना भस्मं गृहीत्वा निमृज्याङ्गानि संस्पृशेत्। तस्माद् व्रतमेतत् पाशुपतम्।) -Comp. -अखम् N. of a missile presided over by पशुपति or Śiva (which Arjuna acquired from Śiva). -योगः, -व्रतम् The system of पाशुपत. See पाशुपतम्.

पाशुपाल्यम् The breeding or rearing of cattle, a herdsman's occupation; वैश्यस्य सततं धर्मः पाशुपाल्यं कृषिस्तथा Mb. 13. 141. 54.

पाशुबन्धकः A sacrifice. -का The sacrificial altar.

पाश्चात्य a. [पश्चाद्भवः ल्यक्] 1 Hinder. -2 Western; सङ्ग्रामस्तुमुल्लस्य पाश्चात्यैरश्वसाधनैः R. 4. 62; जिवावाच्यांश्च पाश्चात्यान् प्राच्यांश्च मुजतेजसा Śiva B. 6. 65. -3 Posterior, later. -4 Subsequent. -त्यम् The hinder part.

पाषण्ड a. Impious, heretical. -ण्डः A heretic, an unbeliever, a hypocrite; पाषण्डमाश्रितानां..... योषिताम् (निर्वर्तेतौदकक्रिया) Ms. 5. 90; 9. 225; पाषण्डसङ्घद्रव्यमश्रोत्रिय-भोग्यम्;.....चिकित्सकवाग्जीवनपाषण्डछद्मभिर्वा.....Kau. A. 1. 15. -ण्डः, -ण्डम् Heresy; also पाषाण्ड्यम्.

पाषण्डकः, पाषण्डिन m., **पाखण्डिकः** A heretic, a religious hypocrite; Y. 1. 130; 2. 70.

पाषाणः [पिनष्टि पिष् संचूर्णने आनच् पृषो० Tv.] A stone. -णी 1 A small stone used as a weight. -2 A spear. -Comp. -गर्दभः a hard swelling on the maxillary joint. -चतुर्दशी N. of a festival on the 14th day of the month of Mārgaśīrṣa, when the sun is in the वृश्चिकराशि, in honour of Gaurī. In this festival sweet balls shaped like a पाषाण are prepared. -दारकः, -दारणः a stone-cutter's chisel. -शीला a flat stone. -सन्धिः a cave or chasm in a rock. -हृदय a. stonehearted, cruel, relentless.

पास्य a. Ved. Dwelling in a house; cf. Rv. 4. 21. 6.

पाहातः The Indian mulberry.

पि 6 P. (पियति) To go, move.

पिस् 1 P., 10 U. (पिसति, पिसयति-ते) 1 To speak. -2 To shine.

पिकः The (Indian) cuckoo; कुसुमशरासनशासनवन्दिनि पिकनिकरे भज भावम् Git. 11; or उन्मीलन्ति कुहूः कुहूरिति क्लोत्तालाः पिकानां गिरः Git. 1; काकः कृष्णः पिकः कृष्णः को भेदः पिककाकयोः Udb. -Comp. -आनन्दः, -बान्धवः the spring. -पञ्चमः The song of the cuckoo supposed to represent the fifth note of the gamut; चकार वाचं पिकपञ्चमेन N. 10. 129. -बन्धुः, -रागः, -वल्लभः the mango tree.

पिकः 1 An elephant twenty years old. -2 A young elephant in general.